

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/148066,9-sierpnia-2021-r-zmarl-Siergiej-Kowalow.html>
07.05.2024, 18:59

9 sierpnia 2021 r. zmarł Siergiej Kowalow

Był współzałożycielem Stowarzyszenia „Memoriał” i moskiewskiego oddziału Amnesty International.

9 sierpnia 2021 r. niezależne radio Echo Moskwy podało, że Siergiej Kowalow – współzałożyciel Stowarzyszenia „Memoriał” i moskiewskiego oddziału Amnesty International – zmarł w wieku 91 lat.

Siergiej Kowalow był jednym z najważniejszych i najbardziej zasłużonych rosyjskich dysydentów. W 1969 r. założył Grupę Inicjatywną Obrony Praw Człowieka, pierwszą taką organizację w ZSRS. Za swoją wolnościową działalność został skazany na 7 lat kolonii karnej i trzy lata zsyłki, wyroki odbywał w latach 1975-1985 w obozie pracy w regionie permskim oraz więzieniu w Czystopolu i na Kołymie.

W 2012 r. Stowarzyszenie „Memoriał” otrzymało Nagrodę IPN: Kustosza Pamięci Narodowej. W październiku 2015 r. legendarny rosyjski obrońca praw człowieka został uhonorowany Nagrodą Honorową im. Sérgio Vieira de Mello. Kandydaturę Siergieja Kowalowa do tej Nagrody zgłosił wcześniej Prezes Instytutu Pamięci Narodowej Łukasz Kamiński. Podczas wizyty w Warszawie Siergiej Kowalow zatrzymał się na krótką chwilę w Gdańsku. Spotkał się wówczas z przedstawicielami IPN Gdańsk.

W marcu 2015 r. Siergiej Kowalow wziął udział w promocji albumu "Gułag", autorstwa Tomasza Kiznego (więcej o książce wydanej przez IPN).

Po rozpadzie Związku Sowieckiego Siergiej Kowalow czynnie zaangażował się w politykę działając w głównie mierze na rzecz zmian legislacyjnych odnoszących się do kwestii praw człowieka. Był m.in. przewodniczącym parlamentarnego Komitetu Praw Człowieka, przewodniczącym Komisji Praw Człowieka przy Prezydencie Federacji Rosyjskiej i Rzecznikiem Praw Człowieka. Głośno krytykował tendencje autorytarne administracji Borysa Jelcyna i Władimira Putina, publicznie protestował przeciwko wojnie w Czeczenii. W kwietniu 2014 r. w liście otwartym zaapelował do społeczności międzynarodowej o powstrzymanie rosyjskiej ekspansji na Ukrainie.

Siergiej Kowalow był trzykrotnie nominowany do Pokojowej Nagrody Nobla (w latach 1995, 1996 i 2004). W 2009 r. Parlament Europejski przyznał Nagrodę imienia Sacharowa na rzecz Wolności Myśli rosyjskiemu „Memoriałowi” i jego trzem przedstawicielom: Olegowi Orłowowi, Siergiejowi Kowalowowi i Ludmile Aleksiejewej oraz wszystkim pozostałym obrońcom praw człowieka w Rosji. Kowalow został również odznaczony Krzyżem Wielkim Orderu Zasługi RP.

Zapraszamy do obejrzenia wywiadu, którego Siergiej Kowalow udzielił IPNtv w 2015 r.

